List 9

NOVICE

Tečaj LVI.

gospodarske, obrtniške in národne.

Izhajajo vsak petek ter stanejo v tiskarni prejemane za celo leto 3 gld. 50 kr., za pol leta 1 gld. 75 kr in za četrt leta 90 kr., — po pošti prejemane pa za celo leto 4 gld., za pol leta 2 gld. in za četrt leta 1 gld. — Za prinašanje na dom v Ljubljani se plača na leto 40 kr. Naročnino prejema upravništvo v Blasnikovi tiskarni. — Oglase (inserate) vzprejemlje upravništvo, in se plača za vsako vrsto za enkrat 8 kr., za dvakrat 12 kr., za trikrat 15 kr. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu „Novic“.

V Ljubljani 4. marcija 1898.

Politiški oddelek.

Adresa dež. zbora kranjskega.

Dež. zbor je v zadnji seji dne 28. februvarja sprejel naslednjo adreso na cesarja:

Vaše Cesarsko in Kraljevo Apostoliško Veličanstvo!

Premilostljivi cesar in vojvod!

Petdeseto leto mineva, odkar Vaše Veličanstvo s krepko roko, največjo požrtvovalnostjo, s plemenitim samozatajevanjem in očetovsko ljubeznijo premodro vlada mogočno Svojo državo. Ta slovesni, vse različne narode širne Avstrije osrečujoči dogodek, ki se sedaj v teku zadnjih štirih sto let prvič ponavlja v zgodovini presvitle Habsburške vladarske hiše, prošinja tudi deželni zbor vojvodine Kranjske z nepopisno radostjo; in z občutki najglobokejše hvaležnosti, podložniške udanosti in najzanesljivejše zvestobe približuje se vzvišenemu prestolu Vašega Veličanstva, da v tem slovesnem trenutku znova in znova ponavlja v imenu vojvodine Kranjske starodavno prisego neomahljive zvestobe, koje v šestih stoletjih ta vojvodina nasproti svoji svitli dinastiji nikdar prelomila ni, pač pa je o nji vedno dajala svedoštvo po brezbrojnih bojiščih, kjer so njeni sinovi prelivali kri za vladarja in dom!

Deželni zbor udano prosi, da izvoli Vaše Veličanstvo pri slovesni ti priliki sprejeti najiskrenejšo zahvalo za neizmerne cesarske milosti in blagonaklonjenosti, s kojimi je Vaše Veličanstvo v teku slavnega Svojega vladanja obsipovalo vojvodino Kranjsko ter tako vedno ožje spajalo vez neminljive ljubezni mej vzvišenim vladarjem in zvestimi podaniki.

V teku preslavnega vladanja Vašega Veličanstva spremenilo se je mogočni Avstriji lice v vsakem oziru in napredek starodavne države se je razvil v nepričakovani meri, to vse pa v prvi vrsti zategadelj, ker je bila vsikdar Vašega Veličanstva najplemenitejša težnja, da se po času primernih napravah in potrebnih preosnovah skupna država prenavlja in pomlaja, da se na podlagi prave prostosti in popolne jednakopravnosti vseh narodov povzdigne ta država do svetovne slave in moči ter postane tako nerazrušna stavba v viharjih časa in prostorna hiša za sve rodove različnih narodov, ki so že stoletja združeni pod žezlom preslavnih Očetov Vašega Veličanstva.

Deželni zbor zatorej v slovesnem tem trenutku živo občuti, da je napredka skupne države deležna bila tudi vojvodina Kranjska, občuti pa tudi, da dolžuje radi tega najglobokejšo zahvalo Vašemu Veličanstvu. Zategadelj izreka iz dna svojega srca najiskrenejšo željo, da vsegamogočni Bog podaljša dragocene dneve Vašega Veličanstva do najskrajnejše meje človeškega življenja v srečo in blagor tako celokupne države, kakor vojvodine Kranjske!

Dasi deželni zbor živi v prepričanji, da bi taka slovesna prilika imela vse njegove moči združiti v jednem samem namenu, to je v namenu, dobiti pravi in polnomerni izraz poklonitve nasproti preuzvišeni osebi Vašega Veličanstva, vendar so ga prisilili žalostni dogodki zadnjih dob, da se predrzne spregovoriti o zadevah, ki dandanes vsakemu zvestemu državljanu tarejo srce ter mu je polnijo s strahom in skrbjo. Deželni zbor obžaluje pred vsem zadnje parlamentarne dogodke, vsled kojih se je preprečilo redno delovanje državnega zbora ter zanetil ob jednem prepir med narodi v toliki meri, kakor ga do sedaj še nismo doživeli.

Deželni zbor izreka najglobokejše svoje prepričanje, da bi se jubilejsko leto Vašega Veličanstva ne moglo lepše slaviti, nego s tem, da se doseže pravična sprava med narodi na podlagi popolne jednakopravnosti. V ta namen naj bi se prej ko mogoče zopet pričelo redno poslovanje državnega zbora, da se zopet prične plodonosno delovanje na legislatoričnem polju, brez kojega v duhu modernega časa vladana država obstajati ne more. Vse to pa tem bolj, ker zahteva neobhodna potreba, da se nagodba z Ogersko prej kot mogočo ustavnim potom do-

žene, in sicer tako, da bode ustrezala upravičenim zahtevam tostranske državne polovice in tudi zahtevam celokupne države.

In le s skrbjo ozira se deželni zbor v bodočnost, ako si predoči možnost, da sedanji pretužni parlamentarni položaj morda permanenten postane in da morda vsled tega ta vojvodina, ki s skupno državo živi in pade, v tej skupni državi nekaj časa ne bi imela tiste krepilne zaslombe, kojo je imela pod srečno vlado Vašega Veličanstva do sedaj. Od leta do leta se množé deželne potrebe, ali že dandanes se deželne finance le s težavo vzdržé v ravnotežji. Deželni zbor pa ima pred sabo še nebroj nerešenih nalog, kojih rešitvi se pri ponižnih deželnih sredstvih le s trepetom približuje. Vravnanje deročih vodâ, preskrba kraških krajin s prepotrebno pitno vodo, gradenje lokalnih železnic in druga taka podvzetja, s kojimi bi se povzdignilo blagostanje dežele, vse to čaka rešitve deželnega zbora, ki se od leta do leta trudi, da bi z malimi poskusi na tem polju vsaj za prvi hip zadostil veliki potrebi.

K temu pridruži pa se še gospodarsko propadanje kmečkega, obrtnega in delavskega stanu, ki vsi opravičeno pričakujejo pomoči od dežele. Deželni zbor si nikakor ne prikriva, da ga čaka tudi v tem pogledu mnogo plodonosnega, ali težavnega dela; isto tako pa bode moral marsikaj ukreniti, da se razcvete trgovina in pred vsem industrija, katera se sedaj v deželi tako občutno pogreša. V ta namen mu je storiti potrebne korake, da se razvijejo tudi prometna sredstva, od osrednje vlade pa pričakuje, da se druga železniška zveza s Tržaškim trgoviščem kmalo in tako gradi, da bode kolikor mogoče naj dalje tekel njen tir po ozemlji te kronovine.

Deželni zbor priznava koristi splošne ljudske izobrazbe in priznava tudi, da se ljudsko šolstvo v vojvodini lepo razvija in da že prinaša tistih krasnih sadov, koje smo tedaj pričakovali, ko je Vaše Veličanstvo izvolilo podeliti Svoje cesarsko privoljenje sedaj v veljavi stoječemu državnemu ljudskošolskemu zakonu. Vzlic temu pa naše ljudsko šolstvo še ni doseglo svojega najvišjega razvitka, in dežela, ki sedanjih ogromnih žrtev ne obžaluje, imela bode v prihodnje še ogromnejše žrtve s svojim ljudskim šolstvom, kojim se nikakor izogniti ne bode hotela, dobro čuteč, da jim ravno to šolstvo, če ustanavlja versko-nravno odgojo, daje najtrdnejše poroštvo za bodoči prospeh in napredek.

Deželni zbor izreka dalje svoje prepričanje, da je na srednjih šolah, kakor so dandanes v ti vojvodini urejene, slovenskemu pouku odkazano pretesno polje in da se bo moral ta pouk prav kmalo zdatno razširiti tako, da doseže slovenski jezik na teh učilnicah mesto, koje mu gre z ozirom na njega upljive, koje si je v zadnjih dobah pridobil v javnem življenju.

Istotako si deželni zbor ne prikriva, da ima slovenski narod pravico, napeti vse svoje sile, da dospé do višje prosvete in omike in da ne zaostaja za drugimi narodi širne Avstrije, kakor je zaostajal do sedaj. Temu narodu, ki je vsikdar kazal dobro voljo, napredovati in kojega sinovi so v tujini dostikrat povspeli se na prestol vede, tako da se na obnebju učenosti kakor svitle zvezde žare še dandanes njihova imena, temu narodu se prej ali pozneje ne bode mogla odreči popolna univerza, katera bi ustrezala vsem potrebam naroda slovenskega, koja bi pa, ustrezaje interesom celokupne države, zbirala pod svojim krilom ukaželjno mladino vseh, Vašemu Veličanstvu zvestih narodov Avstrijskega Juga.

Deželni zbor spolnuje torej le svojo dolžnost, če že v teh dnevih posvečuje svojo skrb bodoči ti višji učilnici in najponižneje pričakuje, da bode v tem svojem naporu dobival potrebno zaslombo tudi pri osrednji vladi Vašega Veličanstva.

V očigled vsem tem pretežavnim nalogam, kojih bi brez pomoči centralnega parlamenta izvesti ne bilo megoče, ponavlja deželni zbor, da goji najisl'renejšo željo, da bi se prej kot mogoče zopet vpeljale redne parlamentarne razmere v državnem zboru, ker le tako bi se morda tudi omogočilo, da bi ob petdesetletnici vladanja Vašega Veličanstva vsi avstrijski narodi stopili pred cesarski prestol Vašega Veličanstva ter svojemu najpravičnejšemu vladarju v zahvalo za brezmejno očetovsko ljubezen poklonili najlepši jubilejski dar, to je dar trajne in nerazrušljive sprave mej vsemi sedaj v prepiru živečimi narodi!

To hrepenenje po trajni in nerazrušljivi spravi pa daje deželnemu zboru pogum, da postane pri ti slovesni priliki tolmač tistih čustev in želja, ki v teh dneh pretresajo celokupni slovenski narod, posebno pa slovenski rod, bivajoč izven Kranjske vojvodine, ki vsled neugodnih mu političnih razmer vzlic svoji podaniški zvestobi ne more razložiti svojih obilih in upravičenih pritožb pred vzvišenim prestolom Vašega Veličanstva.

Božja previdnost je privedla mali slovenski narod pod mogočno okrilje Habsburškega orla ter ga priklenila z nerazrušnimi vezmi zvestobe in udanosti do presvitle vladarske rodovine, da ni utonil v šumečih valovih političnih in narodnih bojev, temveč se povzdignil do zavesti svojih pravic.

Zlasti pod modrim in blagim vladarstvom Vašega Veličanstva so se raztrgale one spone, katere so ovirale razvoj slovenskega naroda, da se je med Slovenci začelo razširjati in ukoreninjati ono bladodejno čustvo, ki vspodbada in osrčuje vsak narod k požrtvovalnemu in ustrajnemu delu za višje namene človeštva.

Slovenci pa, ki bivajo izven Kranjske, posebno v vojvodini Štajerski in Koroški, v mejni grofiji Istri, pokneženi grofiji Goriški in v mestu Trstu, in ki tvorijo večino slovenskega naroda, še danes niti približno ne uživajo narodne jednakopravnosti v šoli, uradu in javnem življenju, katero jim jamči člen XIX. državnega temeljnega zakona.

Slovenskemu jeziku so zlasti na Koroškem in Primorskem zaprta vrata celo v ljudske šole, tako da se leto za letom v obmejnih slovenskih pokrajinah mladina odtujuje svojim slovenskim roditeljem. Brezozirno izrabljajo

narodne večine v izvenkranjskih pokrajinah svojo moč z očitnim namenom, uničiti individualnost slovenskih manjšin.

Vzpričo teh razmer je slovenski narod prišel do prepričanja, kateremu se pridružuje tudi deželni zbor kranjski, da si ne pribori preje svojih narodnih pravic, nego da se povsod, kjer žive Slovenci v manjšini, uredi politična uprava tako, da manjšina ne bode izročena večini na milost in nemilost. Le po ti poti prišlo se bo v jugu države do trajnega in zanesljivega miru.

Vaše Veličanstvo izvoli predstoječe, v največji udanosti izgovorjene prošnje deželnega zbora blagohotno sprejeti v Najvišjo Svojo vednost ter jih vzeti pod zaščit vzvišene Svoje vladarske modrosti!

Bog ohrani in osreči Vaše Veličanstvo! Bog blagoslovi Avstrijo in vojvodino Kranjsko!

Politični pregled.

Položaj. — Zadnje dni soglašajo vsi listi, da se bliža smrtna ura Gautschevega ministerstva. Razmere so v resnici jako kritične. Gautsch se je pošteno trudil, da zadovolji Nemce, Izkazal jim je nebroj uslug a vzlic temu hočejo Nemci nadaljevati obstrukcijo, dokler se Badenijeve jezikovne naredbe popolnoma ne prekličejo. Mnenja, kako se razvije kriza, so jako različna. Jedni pravijo, da odstopi baron Gautsch čim izda nove jezikovne naredbe, drugi trde, da odstopi šele po tem, ko je zbornica izvolila člene delegacije, dočim mislijo tretji, da sploh ne odstopi ampak da razpusti drž zbor. Največja težava pri tem je nagodba z Ogersko Ako privoli Ogerska, da se nagodba zopet podaljša za dobo jednega leta, potem bi imel Gautsch časa dovolj da razpusti zbornico ali da sistira ustavo ali oktroira nov volilni red, toda ogerska vlada neče o tem ničesar slišati. Splošno se govori, da postane Gautscha naslednik bivši češki namestnik grof. Thun.

Državni zbor se skliče baje na dan 15. marca a zboroval bode le malo časa. Vladi se ni posrečilo pomiriti Nemce in je pridobiti za to, da bi opustili obstrukcijo, zato hoče, da bi drž. zbor le prav malo časa zboroval, namreč toliko časa, da voli člane delegacije — kaj se potem zgodi, tega ne ve nihče.

Deželni zbori so vsi zaključili svoja letošnja zasedanja. Ta zasedanja so bila jako burna, a nikjer tako, kakor v češkem dež. zboru. Kako se je godilo Slovencem v Štajerskem, v Koroškem in v istrskem deželnem zboru, je itak znano. Razburjenje mej narodi je sedaj večje, kakor je bila pred sestankom dež. zborov.

»Avstrijska zahteva«. — „Reichswehr“ je dobil iz Trsta velezanimiv članek. Iz istega se da prav jasno posneti, da namestnik grof Goess baš tako postopa, kakor slavni njegov prednik Rinaldini. Za časa zadnjih državnozborskih volitev so se vršila v Trstu in po Istri dejstva, katera so pričala jasno, da so prišli ob veljavo popolnoma vsi življi, ki z Avstrijo še odkritosrčno mislijo. Na Dunaj so prišli narodno-radikalni poslanci, ki so se tam držali sicer mirno, želeči si pridobiti marsikaj za materijalno blaginjo tržaškega mesta in pristanišča, a ko so se vrnili, se je pokazalo, da so imeli prav oni ljudje, ki so dejali, da ni pričakovati nič dobrega od njih, akoprav se mirno drže. Tukaj potem se je izvršila sprememba na namestništvu, katera nam priča, da se razmere v Trstu prav nič ne poboljšajo, ne, ravno bati se je, da se še poslabšajo. Prišel je grof Goess, ko je Rinaldini šel v pokoj. Kaj mislite, da se je kaj spremenilo od onega časa? Prav nič! Grof Goess ni storil dosedaj še nobenega odločnega koraka v obrambo Slovanov, kateri so menda samo radi tega na svetu, da se jim godi krivica. Baš tako brezobzirno se postopa s Slovanom kakor poprej in vlada vêde se dvomno. Te seje, kar jih je imel dosedaj deželni zbor tržaški, so take, da jim Avstrija ne more in ne sme privoliti. V spominu je še gotovo častitim bralcem, kako se je godilo slovanskim poslancem v Poreču, a sedaj se je preselil deželni zbor v Pulj, in slovanski poslanci so prišli z dežja pod kap Italijanska večina je sprejela v jedni zadnjih sej kar tako predlog, da se sme v deželnem zboru razpravljati samo v blaženi italijanščini, in tako je prepovedano poslancem 200 000 istrskih Slovanov posluževati se v deželnem zboru materenščine proti zastopnikom 100.000 (!) Labonov. In galerija skrbi — morda celó po inicijativi deželnozborskega predsedništva — za to, da slovanski poslanci čestokrat niti do besede ne pridejo. Konečno pa piše „Reichswehr“ doslovno: „Pričakovalo se je v tukajšnjih patrijotičnih krogih z vso pravico, da dunajska vlada položi na primeren način na srce gospodom Italijanom v Pulju, da se nahajajo še v Avstriji, in da na označeno nasilstvo odgovori vsaj z razpuščenjem deželnega zbora. Gosp. ministerski predsednik ima menda važnejih opravil, da bi se mogel brigati za Slovane v Primorju Avstrijska zahteva je to. ako zahtevamo da stotisoči cesarju in državi zvestih prebivalcev se ne izročajo brez vsake obrambe stranki, katere stremljenja so le predobro znana. Ta stranka hoče niveliratl Primorsko z italijanskim ravnilom, ker meni, da dežela tako čim prej dozori za gotove svrhe. Greh bi bil to na Avstriji — katerega greha ne bi bilo lahko popraviti, — ako bi država izročila brezobzirnim sovražnikom tako prebivalstvo, ki je že često dokazalo svoj patrijotizem na najsijajneji način, in ki je vsikdar pripravljeno zastaviti imetje in kri za čast črnorumene zastave. Še je čas. da se popravi marsikaj. Naj se porabi ta čas, da ne bode prepozno!“

Obrtnija.

Slovenska obrt.

Nemška, tuja obrt, bodi tudi avstrijska, nas je vklenila v železno srajco, da domačincem ni življenja. To vprašanje ima tisoč težkoč.

Kaj pomaga, da krščansku socijalna stranka druži razne obrtnike. Ali jim je le trohico že pomagala? Tovarne jih moré s svojo nadprodukcijo, in kako bi jih ne morile v domači deželi, ko so iste celó bogate v zamorju? Zidali ste hišo, na dimnik ste pa pozabili. In dimnik, odtok, prodaja blaga, je glavna stvar. „Molto fumo, poco arrosto“, — tako nekako bi označil naše narodne obrtniške zadruge. Majhno obrt, ki dela za vsakdanjo potrebo ali za tekočo krajevno potrebo, seveda izvzamem. Koliko izmed obrtnikov jih pa dela v istini za tekočo petrebo? Kaj pa z drugimi, z veliko večino, ki je žrtva nadprodukcije našega časa? Kako tem pemagati? Težko bo, težkoče so veliko večje kot pri zemeljskih kmečkih pridelkih. Obrtnost in tovarne rastejo vsak dan, druge dežele so nas prehitele in se v čezmorskih krajih že utrdile. Predolgo smo spali. Pridelki bodo v starem svetu kmalu stalni, osobito pojedini: izdelki dan na dan brezmeroma rastejo. Na drugo stran seveda izdelki grejo lahko okoli

*

sveta, pridelki pa po navadi ne prenašajo dolgih prevoznin. Kako tedaj našim obrtnikom pomagati? Vse besedičenje je prazno, treba jim iskati „Absatzgebiet“ — ali rešiti vprašanje, kjer naj prodajajo? Slovenski obrtniki nikdar ne bojo delali n. pr. za Dunaj, saj prihaja Dunaj k njim ter jih na domačih tleh že davi. Zopet vidimo, da je jedina pomoč zunaj avstrijske meje, dokler se obrtniki ne združijo ter napotijo svoje izdelke v zamorje, ne bo in ne more biti pomoči. Velika večina izdelkov pretrpi visoke prevoznine v tuje kraje. Ako bi se jaz hotel tu samo na Egipet ozirati, bi bilo naravnost smešno. Jaz izven Egipta ne morem soditi. Vsekakor bo potrebno proučevati razmere v raznih prekomorskih krajih v prid naši obrti. To je jedina rešilna pot, vse druge lepe besede so „pesek v oči!“

Posamezen obrtnik z veliko industrijo ne more tekmovati. Zadruga je torej tukaj imperativna potreba.

Kar se tiče Egipta, je dežela z raznimi evropskimi izdelki preplavljena. Le nekaj malega bi se upal omeniti, in sicer to-le:

Čevljarska zadruga. Dobro urejena čevljarska zadruga v domovini, jedna ali več posameznih, bi si tukaj sicer ne prislužila zlata, pa vendar mogla zadrugarje v domovini pošteno rediti. Čevljarji na Francozkem imajo zadruge, koje imajo v Egiptu svoje prodajalnice „Cordonnerie française“. Gre le fino in lepo izdelano blago. Par moških čevljev se prodaja tu 7, 8 do 10 goldinarjev. Prevoznina je za obuvalo skoro samo ena ničla. Carinarina v Egipet: 8% tukajšnje vrednosti. Po tem takem morejo dotični krogi lahko preračunati, ali bi šlo ali ne. Račun: 8% carinarina, 2% prevoznina, (n. pr. Ljubljana-Aleksandrija) 10%. Tedaj za 10 gld. tu prodan par čevljev da 9 gld. čistih. Nadalje: 50 kr. do 1 gld. na prodajalnico in opravljalca v Aleksandriji na par čevljev.

Ker je v mestih življenje dražje, kazalo bi posebno na deželi ali v malih trgih ustanoviti čevljarske zadruge za eksport, posebno tam, kjer znajo izdelovati finejše blago po dunajskih, pariških ali pa angleških uzorcih.

Krojaška zadruga. Za krojače so razmere manj ugodne. Razne židovske tvrdke za izdelano obleko imajo tu velike prodajalnice. Izdelana obleka je tu vendar draga, ker imajo prodajalnice nekak „ring“ med seboj. Blago pride po največ s Češkega, Moravskega in z Dunaja. Kazalo bi le na deželi ustanoviti kako zadrugo, kjer so delavne moči dober kup, posebno, ako si zagotové ugodno oddajatev tkanin iz koje tovarne. Gre fino in navadno izdelano blago evropske noše.

Mizarska zadruga. Za mizarske zadruge so tukajšnji tako izvrstni, da bi zares škoda bilo za Slovence, ako zamudijo to priložnost. Vse natančneje v posebnem sestavku. (Glej „Soča“ januvarja 1898.)

Vrvarska zadruga. Vrvi, konopci, itd. se tukaj izvrstno prodajajo. Nekaj naših vrvarjev že zdaj prodaja s pomočjo raznih komisijonarjev svoje blago v Egipet. Grejo najrazličnejši pridelki vrvarstva. Vrvarske zadruge, bodisi v mestih ali na deželi, bi si tukaj gotovo prislužile lep denar.

Razne druge zadruge. Ako bi se hotele druge obrti za eksport v Egipet na Slovenskem združiti, voljan sem na vsako prošnjo tukajšnje odnosne razmere proučevati ter potem v zasebnem pismu nasvetovati ali pa odsvetovati. — Posameznim obrtnikom pa že tukaj odločno odsvetujem pred Egiptom, le v zadrugi združene moči morejo uspevati.

Ni glavno vprašanje, ali se katera reč po odbitku postranskih stroškov v Egiptu draže proda nego pri nas. Da se tudi proda le za isto ceno, je še vedno dobro. Glavna točka celega vprašanja leži v tem, da so onim, ki zaradi nadprodukcije dela nimajo, delo pridobi. Zlata tla obrti so že davno minola, a ne samo pri nas, temveč po vsem svetu. Naj se tedaj nikdo ne vara, naj dela naš obrtnik za dom ali pa za eksport v prekomorje, vedno si bi moral trdo prisluževati svoj vsakdanji košček kruha. Težišče vsega vprašanja leži torej v tem, da se onim, katere nadprodukcija za pridno roko in dobro voljo do dela plačuje z lakoto, zagotovi vsakdanji kruh. Dandanes na Slovenskem še ni tako slabo. Kaj pa bo v 50 letih?! — Ali se ne da že dandanes z vso gotovostjo preračunati, da industrija in stroj delavno roko še bolj vniči v teku prihodnjih let? Ako mi torej naše obrtnike v zadruge za eksport združujemo, ne skrbimo s tem toliko za njihovo sedanjost, pač pa za njihovo bodočnost. Že geografična lega našega ozemlja nam veli, iskoriščati si morje. Iskoriščajmo morje tudi v prid našim obrtnikom, kajti obrtnik, ki ima direktne zveze v prekomorju, bo vse „šoke“, ki pretijo naši in avstrijski obrti, sploh veliko lažje prenašal, ker ne bo več izključivo od njih odvisen. To je ona širša podlaga, na katero se mora postaviti vprašanje slovenske obrti! — Le tem potom bi šlo rešitl vprašanje specifično slovenske obrti, t. j. utrditi, pomnožiti in osloboditi jo od tujih uplivov.

Dr. Pečnik.

Kmetijstvo.

Kako pokončevati krvavo uš?

Krvava uš se je začela jako nevarno širiti po deželi, a naši kmetovalci se jako malo zmenijo zanjo, tako da se nam zdi potrebno, da jim predočimo nevarnost, pretečo naši sadjereji po krvavi uši ter poučimo, kaj in kako je ravnati, da zaprečijo nevarnost in se obvarujejo ogromne škode.

Jabolko je zlasti v nekaterih naših okrajih glavni kupčijski sad, kateri daje v dobrih letinah lepe dohodke, včasih večje, kakor vsi drugi pridelki skupaj. Torej je treba vso skrb zastaviti v to, da kmetovalci pomnožé in zboljšajo svoje nasade, da jih pravilno oskrbujejo in z vso paznostjo zavarujejo zoper rastlinske in živalske zajedavce. Če opuščajo zadnje omenjeno skrb, potem je skoro bolje, da se niti ne trudijo s sadjerejo; kajti sadno drevje ima

dandanes toliko škodljivcev, da je sila preganjati jih, če hočemo imeti kaj prinosa od sadjereje. Posebno po mili zimi, kakoršna je letos, se je zeló bati, da se vsakovrstni zajedavci polotijo naših sadnih dreves, ter nam uničijo vse lepe nade, katere utegne obuditi prihodnja pomlad. Postavimo se jim torej pravočasno in z izdatnimi sredstvi v bran.

Ker je pa treba pred vsem sovražnika poznati, preden se ga lotimo preganjati, naj tu kratko popišemo krvavo uš. Ona je po obliki in velikosti enaka navadni rastlinski uši, je medeno rumene, dostikrat tudi temnejše barve; ko je razvita, izpoti se jej iz kože vse polno belih voščenih niti; in ker je v vsaki zalegi mnogo živalic skupaj, je videti, kakor bi bilo dotično mesto obraščeno z nekako belo volno. Če pomastimo zalego, prikaže se na dotičnem mestu krvavo rudeč madež in po tem je dobila ta uš svoje ime.

Krvava uš se množi strašansko hitro in sicer takole: Samica zleže na jesen za lubad debla ali kake veje, ali pa tudi v zemljo blizu debla 30 do 40 jajčec. Na pomlad se izvali iz njih prvi rod, potem pa prihaja do jeseni vsakih 14 do 20 dnij drug, ali ti ne s pomočjo jajčec, ampak samice, ktere se vse na enem mestu zarijejo z glavami v lubad in porajajo žive mlade. Ob začetku prebivajo mlade uši v volnatem izrastku svojih mater. Dostikrat se primeri, ga odtiže veter večji ali manjši del izrastka ter ga z mladimi ušmi vred odnese daleč proč na drugo drevo, na katerem se pričenjajo uši vnovič ploditi. Na jesen šele se rodé samci s samicami vred kakor popolni krilati mrčesi. Po zimi spi zalega, pa se zopet probudi na pomlad. Tako drevo, ki je hudo napadeno po krvavi uši, spoznamo že od daleč. Ono je bolehavo, hira, ostaja nerodovitno in slednjič usahne.

Proti krvavi uši rabijo kmetovalci v naprednih deželah razna sredstva. Mi hočemo samo nekatera popisati, manj izdatna pa prezirati.

1. Zalege krvave uši je zmaščati s čopiči iz zvezanih cunj, ali še bolje z ostrimi ščetkami (krtačami). Ž njimi naj se koj iz početka dobro raztržejo na drevesu nastale mehke hoboto. Kakor hitro pa so hobote že pol metra ali cel meter dolge, ne pomaga ščetanje nič več; mariveč je treba vse take ušive veje in vejice odrezati in sežgati. Toda po tem načinu ni lahko pokončati vseh uši, mnogo jih obtiči še v varnem zavetji pod lubadom. Zato moramo drevesa večkrat pregledovati in delo tolikokrat ponavljati, kolikorkrat zapazimo še kaj uši na njih.

2. Prav dobro sredstvo je apneni belež. Če raztopimo en del živega, ali pa dva dela ugašenega apna v 10 delih vode in s to raztoplino namažemo drevo s čopičem, pritrjenim na kol, ali pa če je poškropimo s škropilnico, posluževaje se v to daljše cevi, naredimo izdatno delo; a opraviti je moramo že začetkom pomladi in potem vsakrat ponoviti, kadar koli se zopet prikaže uš. Da si olajšamo to delo, obrezimo poprej drevo in sicer odstranimo tudi debele in viscke veje in vse tiste, ki so huje napadene, da s tem pomladimo drevo in da nam požene zdrave, krepke mladike. Odrezane veje pa moramo na kup spraviti in sežgati.

Vrh tega odgrebimo zemljo od debla do prvih korenin in vlijmo nekoliko litrov beleža nanje; kajti na njih so se tudi vgnezdile uši in prezimujejo tam, čakaje pomladi, da zlezejo na mlade veje in tam napravijo novo zalego — če jih ne pokončnmo na koreninah.

Po tem načinu zatirajo Nemci krvavo uš v veliki meri; a ravnati je natančno in večkrat in začenjati že koncem februarja ali vsaj prve dni marca ter nadaljevati celo poletje, kakor hitro je zapaziti one nevarne bele volne na deblu ali na vejah. Apneni belež umori uš, jajčka pa zagrne tako, da se ne morejo odpreti.

(Konec sledi).

Poučni in zabavni del.

Človeško življenje.

(Pravljice iz jutrovih dežel; iz ruščine prevel J. Vrtiški).

Kmalu potem, ko je ustvaril Stvarnik svetá živa bitja, sklenili so osel, pes, opica in človek obrniti se do Boga, da bi zvedeli dolgost svojega življenja, in kaka uloga je komu odločena. Niso se pa mogli zjediniti, kdo izmed njih naj prvi vpraša Boga za to Tedaj se odloči osel v nestrpnosti, biti prvi, in se obrne od Gospoda — bil je ta trenotok ravno nekako zamišljen v druge posle — s vprašanjem o svojih dolžnostih. Razjaren vsled oslove nestrpnosti odgovori mu Gospod, da je njegova naloga v življenju, nositi na svojem hrbtu tuje breme. Osel se čuti skrajno razžaljenega s svojo osodo ter poprosi Gospoda, naj mu pové, koliko časa mu je odločeno živeti. — „Trideset let“, reče mu Stvarnik. — „Milostivi Bog“, spregovori v solzah osel, „usmili se mene in skrajšaj ta čas. Jaz se ne bom mogel tako dolgo močiti. Moj hrbet se mi zlomi pod težkim, neznosnim bremenom, in noge moje mi izkrvavijo vsled neumornega gibanja; kajti kadar zvedô ljudje o moji osodi, ne bom imel pred njimi niti pokoja niti počitka“ — Gospod so usmili nad živinčetom, skrajša njegovo življenje do 18 let, ter mu veli, naj se odstrani.

Takoj za tem pride k Bogu pes, da bi zvedel o nalogi in dolgosti svojega življenja. Zapazivši, da je Gospod silno zamišljen, stisne se v kot, da ne bi obrnil njegove pozornosti náse, in sklene čakati, dokler se ne obrne k njemu. Čez nekaj časa odloži Gospod svoje delo v stran in se ozré. Pes se požuri porabiti priliko in, mahajoč z repom, približa se k prestolu. Gospod se zavzame nad krotkostjo in udanostjo živinčeta ter je vpraša česa želi. Pes mu plašno predloži svoja vprašanja, „Pojdi“, odgovori mu Bog, „k človeku in se vedi pri njem ravno tako, kakor si se vedel pred menoj; boj se in spoštuj ga ter čuvaj njegov dom, da ne bo nihče ničesar odnesel brez njego-

vega vedenja. Če pa kdo to stori, moraš ga grizti, trgati in na vse načine preganjati, dokler ne odda, kar je na tihem vzel. Dolgost tvojega življenja znaša 30 let. A osel se je pritoževal, da je 30 let zánj preveč in jaz sem mu zmanjšal njedovo življenje do 18 let. Si-li zadovoljen z 18 leti?"

„Milostivi Bog! zaupije pes v obupnosti, tako dolgega časa, kakor je 18 let, ne bom mogel udano služiti svojemu gospodarju. Čuvati in stražiti noč in dan, je preveč utrudljivo. Postaram se kmalu in postanem nesposoben za delo mnogo let poprej, ko končam svoje življenje, Gospodar me pa bode krmil samo dotlé, kokler mu bom koristen, potem pa bom trpel silo in pomanjkanja že dolgo pred tem, ko pride ura moje smrti."

„Usmili se me, Bog". Gospod se usmili psa in skrajša čas življenja njegovega do 12 let.

Zdaj pride opica na vrsto. Tudi ona najde Gospoda pri delu. Toda njej se ni ljubilo čakati; da bi náse pozornost, začne se zvijati in prekucavati. Dolgo se je pačila in se vrtela, dokler je ni Gospod zapazil in je vprašal, kaj bi rada, „Vedeti hočem, kakšna je moja naloga v življenju?" odgovori opica. — „Ravno to, za kar si se v tem trenotku izkazala sposobno. Ti si odločena za razveseljevanje človeka in moraš živeti 30 let".

„Oj, ne, pravični Bog! Tako dolgo življenje bo záme neznosno. Pačiti se in norce briti pred vsemi, to je nesrečna osoda. Če bom dolgo živela, postanem le nadležna sebi in drugim. Prosim te torej, skrajšaj moja leta! — Gospod je uslišal prošnjo opice in določil čas njenega življenja na 10 let.

Naposled pride tudi človek z istimi vprašanji. „Tvoja naloga v življenju je taka", reče mu Vsegamogočni, — „uči se in si pridopivaj znanosti, ženi se, in se množi, gospoduj nad vsemi drugimi stvarmi, obdeluj zemljo in živi v ljubezni in sreči". — „Kako dolgo?" vpraša človek. — „Celih 30 let", odgovori mu Bog.

„Oj kako malo!" vsklikne nezadovoljnež. „Jaz ne bom mogel vsega storiti v tako kratkem času. Do sedmega leta ne bom prav nič vedel, kaj se godi okrog mene; do dvajsetega leta moral bom vbijati v svojo glavo razne vede in ostalih 10 let uporabljati jih za pridobivanje bogastva, potem pa pride čas ostaviti vse, ne da bi vžival plodov tega, s čimer sem se trudil ves čas in ne da bi okusil radosti v svojem življenju. Kedaj pa pride čas ženiti se, roditi in vzgajati otroke, vživati družinsko srečo in se posluževati bogastev, katera si naberem v potu svojega obraza?" — „O Gospod, podaljšaj čas mojega življenja!"

Vsegamogočni Bog se nasmehne in reče: „Dobro, dodam k tvojim letom čas življenja oslovega — 18 let. Idi v miru in bodi srečen! Vedi, to je skupaj 48 let." — „Usmiljeni Bog! Tudi to je premalo časa, da bi užival srečo življenja". — „Tedaj vzami si še leta psa in živi še 12 let". — „Ne morem li živeti vsaj še malo dalje", reče človek in poklekne, vedno še nezadovoljen. „Nu, tedaj ti dodam še leta opice. Sedaj pa pojdi in živi kakor moreš!" reče mu Gospod.

In človek je odšel zadovoljen s tem da si je izprosil celih 70 let, O revni človek! Zastonj si želiš tako dolgo živeti! Ko si preživel prvih 30 let, hlastajoč po znanostih in bogatstvu, postal si osel — ti nosiš jarem: trudiš se in skrbiš za ženo in otroke. Po preteku 18 let takega življenja začneš živeti pasje življenje; prihodnjih 12 let stojiš liki psu pri vratih in stražiš svoj dom, živeč od drobtin, katere dobivaš od svojih, ne videč hvaležnosti za vse to, kar si storil zanje. Poslednjih 10 let živiš življenje opice: tvoji otroci in unuki gledajo na tebe, kakor na brezkoristno žival in se smejejo nad tvojim starim, spačenim obrazom. Tako dosežeš 70 let in se približaš grobu, ne da bi užival sad vsega tega na kar si računal, ko si prosil Boga za podaljšanje svojega življenja do 70 let.

Novice.

Deželni zbor kranjski.

(VII. seja dne 4. ebruvarija).

O prošnji kr. šol. sveta na Razdrtem za odpust ostalega deželnega brezobrestnega posojila poroča posl. Murnik ter v imenu fin. odseka predlaga, da se odkloni, — Obvelja.

Posl. dr. Žitnik poroča o prošnji usmiljenih bratov v Kandiji za podporo k zgradbi nove bolnice in predlaga 8000 gld. podpore za novo zgradbo v štirih letnih obrokih po 2000 gld. — Obvelja.

Županstvu v Tržiču se dovoli za kanal pod ljubeljsko državno cesto 1250 gld. podpore; poročevalec dr. Papež.

Družtvu za varstvo avstrijskega vinarstva v Retzu se dovoli 50 gld. podpore; poročevalec Murnik.

Prošnja Antonije Tomlc iz Kostanjevice za podporo vsled povodnji se izroči dež. odboru v rešitev; istotako prošnja Marije Sapletov za zvišanje podpore.

Posl Višnikar poroča, o predlogu glede meščanskih šol na Kranjskem. V minolem zasedanju je namreč posl. Hribar predlagal premembo dotičnih zakonov tako, da bi za stvarne šol. potrebščine morali skrbeti dotični šol. okraji, dežela pa bi morala plačevati učiteljsko osobje. Trošek za vsako tako šolo bi bil nad 5000 gld. To bi bilo novo velikansko breme za deželo, ker niti uredba ljudskih šol ni dovršena. Zato dež. odbor nasvetuje, naj ostane pri starem, kar zbornica odobri. Posl. Hribar pri tej priliki izrazi upanje, da bode dežela podpirala meščansko šolo, katero ustanovi Ljubljana.

Posl Jelovšek poroča o preložitvi okr. ceste Loka-Idrija pri Podgori Dotični načrt zakona je bil sprejet, okr. cestnemu odboru v Škofji Loki pa je bila dovoljena podpora v znesku 5.500 gld.

Posl baron Wurzbach poroča o volitvi članov v deželno pridobninsko in prizivno komisijo. Sklep se glasi:

Volitev štirih udov in štirih namestnikov v pridobninsko deželno komisijo izvršiti je v dveh ločenih volitvah s posebnimi glasovnicami. Pri prvi volitvi voliti je štiri ude na ta način, da je na glasovnico zapisati po jednega pridobninskega zavezanca I., II., III. in IV razreda. Glasovnice, ki ne vstrezajo tej razredbi, so neveljavne. Ravno tako je postopati pri drugi volitvi zastran volitve štirih namestnikov. Volitev se vrši po nastopnem načinu: a) dva uda volijo poslanci iz kurije velicega posestva, dva uda volijo poslanci mest in trgov in iz trgovinske in obrtnijske zbornice, dva uda volijo po-

slanci kmetskih občin, in končno dva uda volijo vsi zbrani poslanci. b) za vsakega komisijskega uda voli se po volilnem načinu sub a) jeden namestnik.

Posl. Lenarčič poroča o prošnji za zgradbo mostu čez Krko pri Dobravi namesto pri Meršečivasi. Ker sta se okr. cestna odbora v Mokronogu in Kostanjevici izjavila, da ničesar ne prispevata k zgradbi tega mostu, zato se naroča dež. odboru, da nadaljuje poizvedbe in obravnave ter o tem v prih. zasedanju poroča

Za ustanovitev kmetijskih in sadjarskih zadrug se dovoli dež. odboru 2.000 gld. kredita za brezobrestna posojila

Prošnja županstva v Spod Idriji, da bi rudniški erar pripomogel k vzdrževanju tamošnje ljudske šole, se s priporočilom odstopi deželni vladi.

VIII. seja dne 8. februvarija.

Deželni glavar Oton Detela začetkom seje naznani, da se je sv. oče Leon XIII. zahvalil za čestitke dež. zbora, kateremu podeli svoj apostolski blagoslov.

Deželni predsednik odgovarja na interpelacijo poslanca Grassellija in tovarišev glede zgradbe novega sodnega poslopja v Ljubljani, da se bode to poslopje z jetnišnico še letos pričelo graditi.

Posl. baron Wurzbach poroča o prošnji muzejskega preparatorja Ferd. Schulza za naslov muzejskega asistenta. Prošnja se vrne dež. odboru, da se še v tem zasedanju stavi primeren predlog.

Posl. grof Barbo poroča o prošnji mlekarske in sirarske zadruge v Postojini za podporo ter predlaga, da se dež. odboru dovoli kredita 500 gld., ki ga naj kot brezobrestno posojilo izpiača, ako je zadruga zagotovljena. To posojilo bode zadruga morala vrniti v treh letnih obrokih, pričenši z letom 1900 ali pa takoj vso svoto vrniti, ko bi se zadruga razdružila.

Posl. Košak poroča § 11 v letnem poročilu. Pri točki glede zboljšanja delavskih razmer v Idriji se oglasi poslanec dr. Majaron, ki izraža zahvalo vladi, katera je vsled lanske resolucije dež. zbora znatno zboljšalo gmotno stanje delavcem. Obžaluje, da se v isti meri ni oziralo na provizijoniste, vdove in sirote. Država je v prejšnih letih imela od idrijskega rudnika velik dobiček, zato naj bi sedaj vlada vse mogoče storila, da prepreči strastno hujskanje socijalnih demokratov. Z ozirom na to da prebivalstvo v Idriji vedno raste in da mladina od 14. do 18. leta nima primernega posla in pouka, bilo bi nujno potrebno, da vlada v Idriji ustanovi realko ali drugo jednako višjo šolo. Govornik v tem smislu predlaga resolucijo, ki je bila sprejeta. —

Posl. Kalan poroča o prošnji županstva v Krškem za podporo k zgradbi in vzdrževanju bolnice. Da se deželni zbor zahvali gospej Hočevarjevi za darilo 30.000 gld. ter izrazi pripravljenost, da določi primerno podporo za zdravnika in bolnike, kedar bode bolnica vzgrajena in bodo znani vsi troški.

Posl. dr. Tavčar nasvetuje, naj se predlog glasi, da bode dežela z znatnim letnim prispevkom podpirala bolnišnico v Krškem takoj, ko se ustanovi. — Obvelja.

Posl. dr. Papež poroča o prošnji profesorja Fr. Novaka v Kranju za podporo, da založi in izda „Slovensko stenografijo“. Dovoli se 500 gld.

Hedviki Pevec, učenki na šoli za umetno tkanje v Scherebeku, se dovoli podpore 350 gld. iz kredita za obrtne namene; poročevalec posl. Murnik.

Posl. Murnik poroča o prošnji kmetijske podružnice v Senožečah za podporo mladeniču, da se izšola v strokovni šoli za pletarstvo v Ljubljani. Prošnja se izroči dež. odboru z naročilom, naj naznani prosilcem, da se o pravem času oglasijo za ustanovo na obrtni šoli ter naznanijo sposobnega dečka.

Posl. Murnik poroča o prošnji slovenskih visokošolcev v Gradcu, da se jim plača vstopnina pri slovanskem bolniškem društvu v Gradcu. Prošnji se ugodi. Istotako se ugodi prošnji nekaterih hišnih posestnikov v Ljubljani za oprostitev od dež priklad, kolikor časa traja oprostitev državnega davka.

Baron Schwegel poroča o prošnji županstva Osilnica da se mu odpusti prispevek k zagradbi Kolpe, ter predlaga, naj dež. odbor natančno preiskuje vse v prošnji navedene razloge ter v prihodnjem zasedanju primerno nasvetuje. — Obvelja.

Muzejskemu društvu se dovoli 400 gld. podpore.

(Dalje sledi.)

— **Osebne vesti.** Asistentom pri centralni statistični komisiji je imenovan Božidar Tomšič. — Sodni praktikant Jos. Zupančič je imenovan avskultantom — Evidenčna geometra II vrste Henrik Hohn v Litiji in Viljem Führer pl. Haimendorf v Kočevji sta imenovana za evidenčna geometra I. vrste

— **Mestna hranilnica v Radovljici.** V mesecu fekruarja 1898 je 114 strank uložilo 30.372 gld. 70 kr. 63 strank uzdignilo 7745 gld. 74 kr., 14 strankam se je izplačalo posojil 7600 gld. stanje ulog 398019 gld. 65 kr. denarni promet 96231 gld. 82 kr.

— **Za družbo sv. Cirila in Metoda v Ljubljani** so od 1. do 25. februvarja t. l. poslali: Č. g Iv. Sakser, župnik v Hoterdršici 2 gld. „Vesela družba v Naklem kot dobiček pri igri za zadnji knof“ 2 gld. 0 kr. — Po g. Vrtovcu iz dveh nabiralnikov v Žabljah 1 gld. 20 kr. — Podružnica v Ljutomoru iz nabiralniku pri g. Sršenu 3 gld. 10 kr. Slov. akademiki v spomin umrlega stud. phil. Petrča 5 gld. — Družba Slovencev na Dunaju v X okraju 8 gld — Svatovska družba pri g. Fr Podboju v Ribnici po poroki g. g. Fr. Podboju v Ribnici po poroki g. Jos. Žmavca in gdč. Marije Podboj 12 gld. in iz nabiralnika pri Cenetu 5 gld. 36 gld. — Iz nabiralnika pri g Fr. Peklarju na dolu pri odhodu č. g. Ant. Šebata nabrane 3 gld. — Podružnica na Greti 15 gld. — Č. g. Josip Vodošek, kapelan v Rajhenburgu nabral na Žičkarjevi gostiji v Lokvah 6 gld 20 kr. — Sl. posojilnica v Kamniku 30 gld. — Moška podružnica v Kobaridu po g, J. Rakovščeku 19 gld. — Sl. okr. posojilnica v Litiji 10 gld — Ženska podružnica v Ajdovščini 68 gld. — Podružnica v Lehnu po g. Kopiču 16 gld. — G. Marica Novak na Trojanah nabrala na svatbi g Antonije in Valentina Hribovšek v Motniku 6 gld. — Podružnica v Žužemberku po g I Peharcu 4 gld. 76 kr. iz nabiralnika. — Sl. okr. posojilnica v Mokronogu 10 gld. — Č. g. Fr. Gomilšek, kapelan v Jarenini, 5 gld. 10 kr., katere so zložili prijateiji, zbrani na odhodnici č. g. Mir. Horvata, kapelana v Jarenini, in 5 gld., zložene ob godovanju gospe Julijane Županič. — Gg. Koban, c. kr. nadkontrolor carinskega urada 2 gld., Belar, A. Pucihar, Moravec in M. Kokalj po 50 kr., skupaj 4 gld., ker niso videli Sokolove maskarade v Ljubljani. — Gg. slovenski bogoslovci v Gorici 50 gld. pokroviteljnine. — Šentpeterska ženska podružnica v Ljubljani po gospej Mariji Terčkovi 125 gld. — Podružnica v Loškem Potoku po č. g. župniku Moretu 43 gld. 50 kr. — Sl. posojilnica v Brežicah 10 gld. — Pri maškaradi v Vipavski čitalnici nabrali gdč. Pegan in Hrovatin 6 gld. 30 kr. — Vsem darovalcem prisrčna hvala in slava!

Blagajništvo družbe sv. Cirila in Metoda.

— **Za vseučilišče v Ljubljani** so se s posebnimi izjavami oglasili dež poslanci štajerski in dež. poslanci tržaški. Dotične izjave so se poslale ministerskemu predsedniku. Dobro bi bilo, ko bi se oglasile vse slovenske občine in ko bi za vseučilišče tudi kaj žrtvovale.

— **Deželni zbor kranjski** je dne 28. t. m. imel svojo zadnjo sejo. Sporočiti ne moremo tako hitro na dan, kak r bi želeli, ker nam nedostaje prostora, omenimo pa naj, da je dež zbor mej drugim izvršil regulacijo učiteljskih plač, se izrekel za ustanovitev vseučilišča v Ljubljani in dovolil v ta namen prispevka 250.000 gld.

— **V deželni odbor** je bil posl. dr. Tavčar, kateri se je bil vsled sprave mej narodno in katoliško stranko odpovedal odborništvu, zopet izvoljen in sicer iz cele zbornice ter soglasno Njegovim namestnikom je bil izvoljen posl. dr. Majaron. Na mesto umrlega Kersnika je bil izvoljen namestnikom dež. odbornika ces. svetnika Murnika posl. Grasselli.

— **Gospodinjska šola v Ljubljani** se je že ustanovila in se začne na njej pouk sredi meseca marca.

— **Novo društvo**. V Logatcu se je ustanovilo vlepševalno društvo za Gorenji in za Dolenji Logatec.

— **Novo žensko učiteljišče.** Naučno ministerstvo je dovolilo ustanovitev zasebnega ženskega učiteljišča pri Uršulinkah v Ljubljani.

— **Vrhniška železnica** se začne graditi tekom meseca marca. Voditelj stavbe je inžener Kobeš, da je prevzel stavbenik Gajšek.

— **Novi poštni urad** se je otvoril v Žirovnici v radovljiškem okraju.

— **Bolniška blagajna celjska.** Štajersko namestništvo je ustavilo volitev v bolniško blagajno celjsko, ker so Nemci uganjali nezaslišana sleparstva, da si zagotove večino v odboru.

— **Velik požar.** Te dni je v Glincah pri Ljubljani pogorela Seemannova tovarna za milo in sveče. Škoda znaša 6000 gld.

— **Umrl** je konec minolega meseca učitelj v Koroški Beli Anton Triplat.

— **Plzensko pivo.** Generalno zastopstvo češke meščanske pivovarne v Plznu, v kateri se izdeluje svetovnoslavno plzensko pivo, je za vseslovenske pokrajine prevzela narodna firma Gorup & Schitnik.

— **Berlitzeva metoda za učenje živih jezikov** obstoji v tem, da navaja učitelj učence k temu, da mislijo v tujem jeziku. Prestavljanje odpade popolnoma. Od prve lekcije naprej čuje učenec samo oni jezik, katerega se hoče naučiti. Nauči se ga tako, kakor si je priučil svojega lastnega jezika. Učitelj in učenec se sporazumeta med seboj, kakor moreta; največ z gestami. Prve ure so jako neprijetne ter zahtevajo od učencev velike pozornosti. A potem postaja vedno boljše. Učenci začno razumevati posamezne fraze ter jih ponavljajo. Ko poznajo že precej izrazov, tedaj začno šele čitati. — Ta metoda je že vpeljana skoro v vseh večjih mestih Amerike in tudi Evrope. Tako so na Dunaju v Budimpešti ter v Pragi ustrojene jezikovne šole po Berlitzevi metodi.

— **98leten starec obsojen na 15 let ječe.** Stari hišnik Furek Abdi je živel ločen od svoje 70letne žene. Zaljubil pa se je strastno v ženo svojega soseda, v lepo Gulizar. Ni se mogel več vzdržati in razkril jej je svojo ljubezen. Seveda se je morala Gulizar le smijati takemu poklonu. Osramočen se je stari vrnil k svoji ženi, ali ta ni hotela vedeti nič več o njem. Abdi je sklenil se maščevati. In res, vzel je samokres ter se je podal najprej v hišo lastne žene, da jo ustreli; podavši se koj na to v hišo Gulizarke je ustrelil še to. Te dni se je vršila razprava proti njemu v Trapecunta v Malej Aziji in je bil obsojen na 15 let ječe. Smešno, da človeku, ki živi že 100 let, prihajajo take muke na um. Ko prestane kazen, kar se pa najbrže ne zgodi, težko da se mu že povrnejo že take mladeniške želje.

— **Ogenj na otoku.** Na otoku Tasmania pri Australiji se je vnel gojzd. Ves otok je v ognju že kakih petnajst dnij. Ogenj povspešuje še veter. Veliko je žrtev, število njih bode nad 60. Škode ni mogoče oeniti niti približno.

Štev. 6504.

Razglas.

V smislu deželnega zakona z dné 17. junija 1870., štev. 21. dež. zak., o varstvu zemljiških pridelkov proti škodi gosenic, hroščev in drugih škodljivih mrčesov, naročam vsem posestnikom, uživalcem in najemnikom zemljišč v ozemlji mestne občine ljubljanske, da jim je

do 15. aprila letos

svoje sadno in lepšalno drevje, grmovje, seči, lesene vrtne plotove in hišne stene na vrtih, na polji in na travnikih očistiti zapredenih gosenic, mrčesnih jajec in zapredkov (ličin), in sežgati ali kakor si bodl pokončati nabrana gosenčna gnjezda in jajca.

Prav tako je gosenice, ako se spomladi pokažejo na drevji, grmovji in rastlinji, kakor tudi zapredke pokončati **kakor hitro mogoče** a najkasnije **do 15. maja letos.**

Kadar se drevesa, ki so jih napadle gosenice, posekajo, ali kedar se veje, ki so jih napadle gosenice, odsekajo, tedaj se taka drevesa oziroma take veje ne smejo pustiti v tem stanu ležati, ampak morajo se ali gosenice obrati od njih ali pa drevesa in veje precej sežgati.

Dalje morajo gori imenovane osebe hrošče, dokler letajo, od svojega sadnega in lepšalnega drevja, lepšalnih grmov in drevorednih dreves, potem od drevja ob gozdnih robéh v istih primerljajih, kjer je tega treba zaradi bližine, vsak dan, zlasti v zaranih urah otresati in pokončevati ali obračati kmetijstvu na korist.

Na polji se morajo črvi (podjedi, ogrci) pri oranji ali kopanji zemlje precej za plugom, motike ali lopato pobirati in koj pokončati.

Če se bode kdo obotavljal, gori navedena opravila izvršiti do določenega časa, jih bode mestna občina dala izvršiti na njegove stroške, vrhu tega pa se mu bode naložila na korist občinske blagajnice globa od 1 do 10 gld., in če bi se to ponovilo, do 20 gld., kdor bi ne mogel plačati globe, bode kaznovan z zaporom od 12 ur do 4 dni.

V Ljubljani, dne 19. februvarija 1898.

Župan:

Ivan Hribar l. r.

Tržne cene.

V Ljubljani dne 26. feb. 1897. Pšenica gld. 13.— kr. rž gld. 9·80 kr., ječmen gld. 7·— kr., oves gld. 7·50 kr, ajda gld. 9.20 kr., proso gld. 7·40 kr., turšica gld. 6·40 kr. leča gld. 13·— kr., grah gld. 12·— kr., fižol gld. 12·— kr (Vse cene veljajo za 100 kgr.)

Loterijske srečke

Lincu dne 4. marca t. l.: 33, 89, 48, 31, 45.

V Trstu dne 4. marca t. l.: 23, 29, 70, 39, 23.

V Pragi dne 26. februvarja t. l.: 44, 71, 39, 36, 25.

Razpošiljava sukna samo zasebnikom.

En odrezek 3·10 *m* dolg zadostno za 1 moško obleko stane samo

gld.	3·10	iz dobre	pristue ovčje volne
»	4·80	» »	
»	7·50	» fine	
»	8·70	» »	
»	10·50	» finejše	
»	12·40	» angleške	
»	13·95	» grebenčaste	

En odrezek za črno salonsko obleko fl. 10·—

Blago za vrhnje sukne od 3 gld. 25 kr. meter in višje; loden v mičnih barvah 1 odrezek 6 gld. — 1 odrezek 9 gld. 95 kr. — peruvien in dosking, blago za državne in železniške uradni.e in sodnijske talarje, najfinejše grebenčasto in ševejot blago, kakor blago, kakor blago za finančne in žandarmerijške uniforme itd., razpošilja po tovarniških cenah kot reelno in solidno dobro znana

sukno-tovarniška zaloga

Kiesel-Amhof v Brnu.

Vzorce pošlje zastonj in poštnine prosto. Pošiljatve po vzorcih.

Pozor! P. n. občinstvo se opozori, da se blago veliko ceneje dobi, ako se **naravnost** od nas naroči, kakor pa pri prekupcih. Tvrdka **Kiesel-Amhof v Brnu** razpošilja vsako blago po **pravih tovarniških cenah** brez prebitka kateregarabata. (3)

Pravi trpotčev sok je jedino oni, kateri se pripravlja v lekarni k Zrinjskemu, H. Brodjovin, Zagreb, Zrinjskega trg štev. 20.

Trpotčev sok nepresežno deluje pri vsih prehlajenjah dušnih organov, ter je najboljše sredstvo za prsni katar, kašelj, prsobol, hripavost in vratnobol. Tudi zastarani kašelj se s tem zdravilom v najkrajšem času da odpraviti; bolniki dobijo tek za jelo, lahko spijo in na ta način hitro okrevajo. — Izmed mnogih zahval spominjam tukaj samo ono: (17) (7—4)

»Velecenjeni gospod lekarnik!

Pošljite mi še tri steklenice Vašega izvrstno delojočega trpotčevega soka; potrebujem jih za moje znance. Jaz sem od dveh steklenic od neznosnega kašlja popolnoma ozdravel. Hvala Vam. Priporočil bodem ta zdravilni sok vsim prsobolnim. S poštovanjem. — Rudolf Ausim. Na Dunaji, 20. marca 1897.

Pazi naj se toraj, da je na vsaki steklenici varstvena znamka t. j. slika bana Nikole Zrinjskega, kajti oni samo je pravi trpotčev sok, kateri to varstveno znamko nosi. — Cena steklenici s točnim opisom je 75 kr. — Razpošilja se vsaki dan s pošto na vsa mesta in sicer proti predplačilu (priračunavši 20 kr. za zamotek) ali pa po poštnem povzetju. — Ceniki raznovrstnih domačih preskušenih zdravil razpošiljajo se na zahtevo zastonj in poštnine prosto. Lekarna k Zrinjskemu, H. Brodjovin, Zagreb, Zrinjski trg štev. 20.

Pravi trpotčev sok iz lekarne »k Zrinjskemu« v Zagrebu, dobiva se tukaj v Ljubljani v deželni lekarni pri Mariji pomagaj Milana Leusteka, Resljeva cesta št. 1.

Da se preprečijo vse prevare, imum odslej to oblastveno registrovano varstveno znamko.

Jedino pristen

Balsam

(Tinctura balsamica)

dobavlja na debelo in na drobno samo oblastveno koncesijonirana in trgovinskosodno protokolirana

tovarna balzama

lekarnarja

A. Thierry-ja

v Pregradi pri Rogatcu.

Pristen samo s to trg. sodno registrovano zeleno varstveno znamko.

Celotna priprava mojega balzama stoji pod zakonitim varstvom vzorcev.

Najstarejše, najpreizkušnejše, najcenejše in najreelnejše ljudsko domače zdravilo za prsne in pljučne boli, kašelj, izmečke, krč v želodcu, manjkanje slasti, slab okus, slabo dišečo sapo, kolcanje, zgago, vetrove, zaprtost telesa itd., za notranjo in vnanjo porabo proti zobobolu, gnitju v ustih, ozeblini, opeklinami itd.

Kjer ni nobene zaloge, naroči se naravnost z naslovom

Tovarna balzama lekarnarja A. Thierry v Pregradi pri Rogatcu.

Cena franko za vsako poštno postajo Avstro-Ogersko je z zabojem vred:

12 malih ali 6 dvojnih steklenic . . . . . 4 krone.
60 » » 30 » » . . . . . 13 kron.

V Bosno in Hercegovino 30 kr. več.

Ponarejalce in posnemalce, kakor tudi prodajalce takih falsifikatov bodem na podlagi zakona za varstvo znamk strogo preganjal sodnim potom. (3)

Lekarna angela varuha

Schutzengel-Apotheke

des A. THIERRY in PREGRADA

Jedino pristno

Centifolijsko mazilo

(balzamsko mazilo iz rože centifolia).

Najkrepkejše vlačno mazilo sedanjosti. Veliko antiseptične vrednosti. Posebno vnetji naprotnega učinka. Pri vseh še tako starih vnanjih bolih, škodah in ranah gotov vspeh, — vsaj najmanj zboljšanje in olajšanje bolečin prouzrojoče.

Manj nego dve škatuljici se ne razpošiljati; razpošilja se jedino le proti poprejšnjemu nakazu ali proti povzetjo zneska. Cena s poštnino, voznim listom in zavojem itd. za 2 lončka 3 krone 40 vin.

Svarim pred nakupovanjem neučinkujočih ponarejanj in prosim natanko na to paziti, da je na vsakem lončku vžgana zgornja **varstvena znamka** in firma **»Schutzengel-Apotheke des A. Thierry in Pregrada«.** Vsak lonček mora biti zavit v navodilo za vporabo, katero ima to varstveno znamko — Ponarejalce in posnemalce mojega jedino pristnega centifolijskega mazila bodem na podlagi zakona za varstvo znamk strogo preganjal; isto tako prodajalce falsifikatov. Kjer ni nobene zaloge, naroči se naravnost z naslovom:

Lekarna angelja varuha in tovarna balzama A. Thierry v Pregradi pri Rogatcu.

Razpošilja se brezizjemno le proti poprejšnjemu nakazu ali proti povzetju zneska.

Stotisočero

družin vsak dan

posebno

rado pije

Kathreiner-Kneippovo sladno kavo

Prosta zdravju škodljivih snovij bobove kave ima edino Kathreiner-Kneippova sladna kava te dišavo in prijetni ukus. Ker pospešuje tek in je lahko prebavljiva, se Kathreiner-Kneippova sladna kava izkazuje že leta jednako dobro za odrasle in otroke. Z ozirom na zdravje in varčnost bi pristne „Kathreiner-jeve" kave ne smelo nedostajati v nobenem gospodinjstvu.

Svari se pred ničvrednimi ponaredbami.

Odgovorni urednik: August Pucihar. — Tisk in založba: J. Blasnikovi nasledniki.